

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W WARSZAWIE

LWA.410.18.1.2024

**Pan
Nadkomisarz Waldemar Wołowiec
Komendant Wojewódzki Policji
z siedzibą w Radomiu**

**Komenda Wojewódzka Policji
z siedzibą w Radomiu
ul. 11 Listopada 37/59
26-600 Radom**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/033 – Funkcjonowanie systemu łączności w służbach podległych MSWiA.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji z siedzibą w Radomiu ¹ ul. 11 Listopada 37/59, 26-600 Radom.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Waldemar Wołowiec, Komendant Wojewódzki Policji z siedzibą w Radomiu ² , od 27 maja 2021 r. (akta kontroli tom I str. 4)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Funkcjonowanie systemu łączności radiowej w odniesieniu do wyzwań i zagrożeń współczesnego świata. 2. Komunikacja z innymi służbami – interoperacyjność systemu łączności radiowej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 31 października 2024 r., z wykorzystaniem dowodów wytworzonych przed i po tym okresie, związanych z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	1. Jan Sulima, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/138/2024 z dnia 16 października 2024 r. 2. Grzegorz Odziemkowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/105/2024 z dnia 2 września 2024 r. 3. Tomasz Świsłak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/146/2024 z dnia 6 listopada 2024 r. (akta kontroli tom I str. 1-3)

¹ Dalej: KWP, Komenda lub Komenda Wojewódzka.

² Dalej: Komendant Wojewódzki lub Komendant.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Systemy łączności funkcjonujące w Komendzie Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu i w jej jednostkach podległych⁵ zapewniały bieżącą komunikację pomiędzy jednostkami Policji. Jednakże w KWP i 24 komendach miejskich i powiatowych korzystano z analogowego systemu łączności, który jest nieszyfrowany, podatny na zakłócenia i ma ograniczony zasięg. Jedynie w czterech komendach powiatowych wprowadzono system cyfrowy w standardzie DMR. Ponadto cyfrowy system łączności w standardzie TETRA był użytkowany w Samodzielnym Pododdziale Kontrterrorystycznym Policji w Radomiu⁶.

W latach 2022-2024⁷ wykorzystywano środki łączności, w tym radiotelefony analogowe i cyfrowe, cyfrowe terminale mobilne oraz służbowe telefony komórkowe. W miarę potrzeb, wspierano łączność prywatnymi telefonami komórkowymi. Stwierdzono przy tym, że większość radiotelefonów pracujących w sieciach radiowych to sprzęt wyeksploatowany lub przestarzały technologicznie.

Możliwość kontaktu między jednostkami Policji była zapewniona także za pośrednictwem służbowej analogowej Krajowej Sieci Współdziałania i Alarmowania⁸. Natomiast udostępniona przez MSWiA analogowa sieć współdziałania do nawiązania łączności z innymi służbami poprzez współdzielony kanał B112, nie była wykorzystywana przez KWP z uwagi na niewielką przydatność (m.in. brak wymogu ciągłego nasłuchu na tym kanale przez formacje podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji⁹).

Ponieważ w badanym okresie nie wyznaczono administratorów systemu łączności w poszczególnych jednostkach organizacyjnych KWP, wsparcie techniczne dla użytkowanych przez nie środków łączności zapewniały właściwe komórki organizacyjne Komendy Wojewódzkiej. Nie odnotowano przy tym incydentów związanych z ingerencją osób nieuprawnionych w system łączności. Funkcjonariusze byli przygotowani do użytkowania systemów łączności w ramach szkolenia podstawowego, nie korzystali z innych form podnoszenia kwalifikacji w tym obszarze.

Komendant Wojewódzki ustalił warunki współpracy z innymi służbami zarówno podległymi jak i nie podlegającymi Ministrowi SWiA zawierając z nimi stosowne porozumienia i uzgodnienia na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej lub zagrożenia bezpieczeństwa. W ramach współpracy prowadził z innymi służbami wspólne ćwiczenia i działania zgrywające, zapewniając możliwą komunikację. Komendant nie zapewnił kompatybilności systemów łączności umożliwiających bezpieczną i skuteczną współpracę pomiędzy różnymi służbami, ponieważ realizacja tego zadania nie należała do jego kompetencji¹⁰.

Stwierdzono nieprawidłowość polegającą na braku działań w celu uzupełnienia użytkowanych środków łączności radiowej w nowoczesne, cyfrowe środki, stosownie do zatwierdzonych przez Komendanta norm należności.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Tj. czterech Komend Miejskich Policji w: Radomiu, Płocku, Siedlcach i Ostrołęce i 24 Komendach Powiatowych Policji w: Białobrzegach, Ciechanowie, Garwolinie, Gostyninie, Grójcu, Kozienicach, Lipsku, Łosicach, Makowie Mazowieckim, Mławie, Ostrowie Mazowieckim, Płońsku, Przasnyszu, Przysusze, Pułtusku, Sierpcu, Sochaczewie, Sokołowie Podlaskim, Szydłowcu, Węgrowie, Wyszku, Zwoleń, Żurominie, Żyrardowie oraz Samodzielnym Pododdziałem Kontrterrorystycznym Policji, Oddziałami Prewencji Policji w Radomiu i Płocku i Samodzielnym Pododdziałem Prewencji Policji w Ostrołęce.

⁶ Dalej: SPKP.

⁷ Do dnia zakończenia kontroli (6 grudnia 2024 r.).

⁸ Dalej: KSWA.

⁹ Dalej: Minister SWiA.

¹⁰ To zadanie organu nadrzędnego jako organizującego i zapewniającego funkcjonowanie łączności radiowej na potrzeby podległych jednostek Policji.

Ponadto Komenda nie przeprowadziła w 2022 r. kontroli okresowej polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego 106 masztów radiowych (98,1%), co stanowiło niedopełnienie obowiązku określonego w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy – Prawo budowlane¹¹.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR 1. Funkcjonowanie systemów łączności radiowej w odniesieniu do wymagań i zagrożeń współczesnego świata.

Opis stanu faktycznego

1. Organizacja systemu łączności radiowej w KWP została uregulowana zarządzeniem nr 22 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 lipca 2020 r. w sprawie określenia metod i form wykonywania zadań Policji z użyciem środków łączności radiowej¹². Za zapewnienie funkcjonowania łączności radiowej i jej organizację na obszarze działania garnizonu mazowieckiego odpowiadał, zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 1 ww. zarządzenia, Komendant Wojewódzki Policji z siedzibą w Radomiu¹³, który wyznaczył do tych zadań (w regulaminie organizacyjnym¹⁴) Wydział Łączności i Informatyki Komendy Wojewódzkiej Policji¹⁵.

(akta kontroli tom I str. 7-32, 34, 45, 53-55, 403-421)

Komendant Wojewódzki nie uregulował zasad organizacji łączności radiowej na obszarze swojej właściwości miejscowej w formie zarządzenia, decyzji lub wytycznych, ponieważ – jak wyjaśnił – organizacja łączności radiowej została określona w zarządzeniu nr 22 KGP, a wszyscy funkcjonariusze garnizonu mazowieckiego zostali z nim zapoznani i objęci nadzorem w tym zakresie¹⁶.

W badanym okresie Komendant Wojewódzki przyjął plany, ujęte w dokumentach niejawnych, dotyczące szczególnych form łączności, tj.:

- Plan Organizacji Łączności Nieetatowych Oddziałów Prewencji KWP z siedzibą w Radomiu z dnia 27 kwietnia 2023 r.¹⁷,
- Plan organizacji, rozwinięcia i utrzymania łączności na okres zagrożenia bezpieczeństwa Państwa i w czasie wojny z dnia 2 sierpnia 2023 r.¹⁸,
- Wojewódzkie dane radiowe Policji, w których ustalono m.in. indeksy literowe województw oraz kryptonimy formacji wchodzących w struktury Policji¹⁹ garnizonu mazowieckiego.

Ponadto, podejmując działania rozwijające łączność radiową, Komendant Wojewódzki zatwierdził projekt budowy systemu cyfrowego DMR Tier II w czterech komendach powiatowych Policji w: Żyrardowie, Przysusze, Sochaczewie i Zwoleń.

(akta kontroli tom I str. 249-253, 257-270, 282-313)

W okresie objętym kontrolą w KWP i w jednostkach podległych funkcjonowały dwa podstawowe sposoby łączności radiowej do komunikacji między jednostkami Policji:

¹¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 725, ze zm.; dalej: ustawa Prawo budowlane.

¹² Dz. Urz. KGP poz. 38, ze zm.; dalej: Zarządzenie nr 22.

¹³ Dalej: Komendant Wojewódzki.

¹⁴ Ustalonym przez Komendanta 4 kwietnia 2019 r. i zmienionym 22 października 2020 r., 1 października 2021 r., 4 stycznia 2022 r., 12 kwietnia 2022 r., 30 sierpnia 2022 r., 9 lutego 2023 r., 28 grudnia 2023 r.

¹⁵ Dalej: Wydział Łączności lub WŁil.

¹⁶ W badanym okresie pismem znak: L.dz. L-6254/2023 z 13 października 2023 r. Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji zs. w Radomiu wydał polecenie objęcia nadzorem regulacji wynikających z Zarządzenia nr 22 określającego metody i formy wykonywania zadań Policji z użyciem środków łączności radiowej dla wszystkich Komend Miejskich i Powiatowych m.in. dla KPP w Grójcu. Pismem znak: L.dz. G-s-4209/24/PK z 29 sierpnia 2024 r. ponowił polecenie wydane 13 października 2023 r. dodając, iż w przypadkach, w których nie jest możliwe prowadzenie korespondencji podczas czynności policyjnych za pomocą etatowych środków łączności, należy korzystać z telefonów komórkowych dzwoniąc na telefony stacjonarne wyposażone w rejestratory.

¹⁷ Pismo nr L-pf-7/23 - dokument niejawny o klauzuli POUFNE.

¹⁸ Pismo nr L-pf-20/23 - dokument niejawny o klauzuli POUFNE.

¹⁹ Dokument o oznaczeniu WDR-P'11 - dokument niejawny o klauzuli POUFNE.

- sieć analogowa, konwencjonalna, nieszyfrowana (pasmo VHF)²⁰, stosowana w 24 komendach miejskich i powiatowych oraz 16 komórkach organizacyjnych Komendy Wojewódzkiej oraz w Oddziałach Prewencji Policji²¹ w Radomiu i Płocku, Samodzielnym Pododdziale Prewencji Policji²² w Ostrołęce i w SPKP w Radomiu,
- system cyfrowy DMR²³, maskowany poprzez szyfrowanie z zastosowaniem ARC4 (40 bitów), stosowany w czterech komendach powiatowych Policji oraz w jednym wydziale KWP²⁴.

Ponadto w SPKP stosowano, wdrożony z dniem 15 sierpnia 2022 r., system cyfrowy TETRA²⁵, który wykorzystywany był w trakcie prowadzonych działań bojowych, ale stanowił łączność dodatkową, służącą do komunikacji pomiędzy dowódcami poszczególnych grup/zespołów bojowych SPKP.

(akta kontroli tom I str. 55, 66-73, tom II str. 68-69)

Komendant Wojewódzki wyjaśnił, że wykorzystywane cyfrowe systemy łączności radiowej standardu DMR umożliwiają jedynie bardzo ograniczone przesyłanie danych np. krótką wiadomość tekstową, pozycję GPS radiotelefonu. W Komendzie Wojewódzkiej i jednostkach podległych ww. systemy nie były wykorzystywane do transmisji danych. W bieżącej pracy policjanci wykorzystywali także służbowe telefony komórkowe oraz radiotelefony udostępniane przez inne komendy wojewódzkie podczas zabezpieczeń realizowanych na ich terenie.

Poza systemem podstawowym, w Komendzie i jednostkach podległych, wykorzystywano pomocniczo łączność za pośrednictwem służbowych telefonów komórkowych i satelitarnych w KWP, a w jednostkach podległych telefony komórkowe oraz cyfrowe terminale mobilne MTN, umożliwiające transmisję danych. W badanym okresie dyżurni Stanowiska Kierowania KWP mogli korzystać z łączności analogowej poprzez sieć współdziałania i alarmowania KSWA²⁶. Dyżurny KWP prowadził stały nasłuch na kanale KSWA. Nie było jednak możliwe połączenie w radiowym formacie cyfrowym z czterema podległymi jednostkami Policji, w których wprowadzony został standard DMR.

(akta kontroli tom I str. 68-73, tom II str. 39-44)

Komendant Wojewódzki wyjaśnił, że radiotelefony oraz służbowe telefony komórkowe wykorzystywane były przez funkcjonariuszy podczas służby oraz w trakcie różnego rodzaju operacji policyjnych polegających na zabezpieczaniu np. imprez masowych czy też ochrony granicy. W przypadku innych służb delegowanych do różnego rodzaju zabezpieczeń policyjnych, Wydział Łączności i Informatyki KWP zapewniał wymaganą obsadę kanałową etatowych środków łączności w przypadku korzystania z radiotelefonów analogowo/cyfrowych. Funkcjonariusze posiłkowali się radiotelefonami udostępnionymi przez inne komendy wojewódzkie, podczas prowadzenia działań na ich terenie²⁷.

(akta kontroli tom I str. 66, 73)

W trakcie oględzin funkcjonowania łączności radiowej na Stanowisku Kierowania Komendy Wojewódzkiej²⁸ stwierdzono, że na ww. Stanowisku znajdował się, wykorzystywany w codziennej służbie, konwencjonalny, analogowy radiotelefon bazowy, pracujący w systemie ciągłego nasłuchu na kanale pracy przypisanym KWP. Kanał pracy był zgodny z Krajowymi i Wojewódzkimi Danymi Radiowymi Policji. Ponadto

²⁰ Wdrożony na podstawie Instrukcji nr 4/92 Dyrektora Biura i Łączności Komendy Głównej Policji z dnia 30 grudnia 1992 r. w sprawie zasad prowadzenia korespondencji w systemach, sieciach i kierunkach łączności radiotelefonicznej w przedziałach częstotliwości przydzielonych jednostkom organizacyjnym MSW.

²¹ Dalej: OPP.

²² Dalej: SPPP.

²³ ETSI DMR poziom dwa.

²⁴ Wdrożony w KPP Zwolen, w KPP Sochaczew i w KPP Żyrardów w 2021 r., zaś w KPP Przysucha w 2024 r. oraz w Wydziale Techniki Operacyjnej KWP na przełomie lat 2010/2011.

²⁵ TEA2; w ilości: 34 radiotelefony noszone, pięć radiotelefonów przewoźnych i trzy radiotelefony biurkowe.

²⁶ Zgodnie z § 7 i 8 Zarządzenia nr 22.

²⁷ Np. na terenie Komendy Stołecznej Policji były udostępniane radiotelefony TETRA.

²⁸ Przeprowadzone w dniu 22 listopada 2024 r.

wykorzystywano konwencjonalny, analogowy radiotelefon bazowy, pracujący w systemie ciągłego nasłuchu na kanale KSWA. Nie prowadzono nasłuchu na kanale B112. W KWP i w podległych jej jednostkach nie było łączności krótkofalowej. Podczas oględzin przeprowadzono próby łączności:

- a) za pośrednictwem kanału KSWA; nawiązano głośnie i wyraźne połączenie z dyżurnym Komendy Powiatowej w Grójcu (dalej: KPP Grójec), następnie za pośrednictwem kanału pracy przypisanego KPP Grójec, nawiązano głośnie i wyraźne połączenie z dyżurnym KPP Grójec (odległość pomiędzy KWP a KPP Grójec to około 55 kilometrów w linii prostej);
- b) za pośrednictwem kanału KSWA; podjęto nieudaną próbę nawiązania połączenia z dyżurnym Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce. Następnie za pośrednictwem kanału pracy przypisanego Komendzie Miejskiej Policji w Ostrołęce podjęto nieudaną próbę nawiązania połączenia z dyżurnym Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce (odległość pomiędzy KWP a KMP Ostrołęka to około 220 kilometrów w linii prostej); następnie nawiązano telefoniczne (kablowe) połączenie z dyżurnym Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce, który potwierdził brak słyszalności na obu (wyżej wskazanych) wywoływanych kanałach łączności radiowej;

Administrator systemów łączności radiowej – główny specjalista w Wydziale Łączności i Informatyki Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu²⁹ wyjaśnił, że problem z nawiązaniem połączenia na kanale KSWA i na kanale roboczym wynika z przyczyn technicznych: odległość (około 220 km), moc nadajników (10 dBW) oraz z ograniczonych warunków antenowych. Nawiązanie połączenia za pośrednictwem ww. kanałów możliwe jest jedynie z jednostkami Policji z obszaru dawnego województwa radomskiego. Brak środków finansowych uniemożliwia uruchomienie nowoczesnego systemu dyspozytorskiego, w tym w zakresie łączności radiowej.

- c) za pośrednictwem kanału KSWA nawiązano głośnie i wyraźne połączenie z dyżurnym Komendy Powiatowej w Przysusze (odległość pomiędzy KWP a KPP Przysucha to około 40 kilometrów w linii prostej);
- d) za pośrednictwem kanału KSWA nawiązano głośnie i wyraźne połączenie z dyżurnym Komendy Powiatowej w Zwoleń (odległość pomiędzy KWP a KPP Zwoleń to około 30 kilometrów w linii prostej).
- e) za pośrednictwem kanałów pracy przypisanych Komendom Powiatowym Policji w Przysusze i w Zwoleń nie nawiązano połączenia, ponieważ na obszarze działania ww. KPP stosowany był w łączności radiowej cyfrowy system DMR Tier II, a jedyna możliwa łączność radiowa – wg oświadczenia wyznaczonego przez Komendanta Wojewódzkiego funkcjonariusza Policji uczestniczącego w oględzinach – możliwa była z wykorzystaniem kanału KSWA.

Ponadto oględziny z użyciem telefonu satelitarnego znajdującego się na Stanowisku Kierowania Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu wykazały, że telefon był sprawny, naładowany i zalogował się do sieci. Podjęto próbę połączenia z OPP w Płocku (także posiadającym wg normatywu telefon satelitarny³⁰) w lokalizacji:

- na Stanowisku Kierowania Komendy Wojewódzkiej - nie udało się nawiązać połączenia, następnie
- przed budynkiem KWP na otwartej przestrzeni, również nie udało się nawiązać skutecznego połączenia.

Administrator systemów łączności radiowej, główny specjalista w WŁiI KWP wyjaśnił, że brak nawiązania skutecznego połączenia spowodowany był utratą zasięgu skutkującą wylogowaniem się aparatu z sieci Iridium. W latach wcześniejszych KWP użytkowała inny system telefonii satelitarnej, tj. w sieci Inmarsat. Fizyczna różnica polegała na zastosowaniu stacji dokującej i zewnętrznej anteny stacjonarnej. Rozwiązanie

²⁹ Dalej: WŁiI KWP.

³⁰ Oddział Prewencji Policji w Płocku było uprzedzone za pośrednictwem telefonii komórkowej o próbie nawiązania połączenia z użyciem telefonu satelitarnego.

to pozwalało na uzyskanie pewnego połączenia dobrej jakości zarówno w budynku jak i poza budynkiem. W aktualnie wykorzystywanym systemie występują problemy w obu powyższych sytuacjach.

Uczestniczący w oględzinach nadkomisarz – ekspert Zespołu Zintegrowanego Stanowiska Kierowania Sztabu Policji Komendy Wojewódzkiej oświadczył, że:

- z poziomu Stanowiska Kierowania Komendy Wojewódzkiej nie jest nawiązywana bezpośrednia łączność z patrolami pieszymi i z patrolami drogowymi operującymi na terenie garnizonu mazowieckiego, które realizują służbę w ramach podległych Komendzie Wojewódzkiej komend miejskich i powiatowych Policji. Łączność taka nie jest praktykowana mimo technicznej możliwości;
- nie jest prowadzony nasłuch na kanale B112, ponieważ częstotliwość kanału B112 możliwa jest do programowania tylko na radiotelefonach mobilnych, tj. noszonych i przewożnych. Z dokumentacji Sztabu Policji KWP nie wynika, by sieć radiowa na kanale B112 była uruchamiana na terenie garnizonu mazowieckiego w latach 2022-2024³¹.

(akta kontroli tom II str. 39-67, 123-125)

2. Wdrożone, na terenach podległych Komendzie jednostek Policji, systemy radiokomunikacyjne nie zapewniały ich użytkownikom komunikacji na całym obszarze ich funkcjonowania. Główne trudności w komunikacji, na jakie wskazał Komendant Wojewódzki, dotyczyły niekorzystnej lokalizacji infrastruktury systemów antenowych, wynikającej z ukształtowania terenu oraz zbyt dużych odległości między jednostkami Policji.

W związku z ograniczeniami nałożonymi w Zarządzeniu nr 22 KGP na przekazywanie drogą radiową danych niejawnych i osobowych, niezbędne w prowadzeniu działań dane przesyłane były z wykorzystaniem cyfrowych terminali mobilnych MTN (działających z wykorzystaniem sieci operatora komórkowego) oraz ewentualnie poprzez służbowe telefony komórkowe. Radiokomunikacyjny standard DMR, stosowany na obszarze czterech komend powiatowych, umożliwiał ograniczone przysyłanie danych, jedynie w postaci krótkiej wiadomości tekstowej lub pozycji GPS radiotelefonu.

(akta kontroli tom I str. 67, 73-74)

Komendant Wojewódzki wyjaśnił, że podstawowym środkiem łączności jest łączność radiowa. W sytuacji, gdy policjanci będący na miejscu zdarzenia nie mogli, z jakiegokolwiek powodu, połączyć się z dyżurnym KMP/KPP/KP (np. brak zasięgu, rozładowana bateria radiostacji lub jej awaria), to jedynym alternatywnym sposobem połączenia był telefon do dyżurnego jednostki. Telefony służbowe przydzielane były głównie osobom funkcyjnym. Policjanci komórek patrolowo-interwencyjnych nie byli w nie wyposażeni i jedynym sposobem kontaktu z dyżurnym był prywatny telefon komórkowy. Używanie prywatnych telefonów komórkowych do kontaktów z dyżurnym jednostki przez policjantów latach 2022-2024 nie było dokumentowane. Z pisma Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego z 29 sierpnia 2024 r., skierowanego do podległych jednostek, wynika że policjanci mogą korzystać z telefonów prywatnych, ponieważ Kierownictwo KWP ma świadomość, że policjanci komórek patrolowo-interwencyjnych nie zostali wyposażeni w służbowe telefony komórkowe.

(akta kontroli tom I str. 443-444)

Przeprowadzone w Włil oraz na Stanowisku Kierowania Komendy Wojewódzkiej oględziny wykazały, min., że KWP posiada urządzenia, które zapewniają pracę systemów łączności w trybie ciągłym, w tym systemu łączności radiowej na Stanowisku Kierowania KWP, poprzez podtrzymywanie napięcia gwarantowanego na poziomie ośmiu godzin. Ponadto, dla zwiększenia niezawodności systemu oraz przedłużenia

³¹ Nadkomisarz P.K. wraz z drugim współuczestnikiem oględzin głównym specjalistą w Wydziale Łączności i Informatyki Komendy Wojewódzkiej podjęli - na terenie Komendy Wojewódzkiej - testowe połączenie, z użyciem dwóch etatowych radiotelefonów nasobnych motorola GP 360 na kanale B112. Nawiązano skuteczne i wyraźne połączenie w obrębie budynku Komendy. Nie uzyskano równoległe, na ww. kanale, połączenia z inną jednostką Policji lub inną służbą.

czasu podtrzymania napięcia gwarantowanego, siłownia prądu może być zasilana z generatora prądotwórczego. Wraz z zainstalowanym zbiornikiem paliwa zapewnia to (wg danych producenta) ok. 11 godzin pracy przy maksymalnym obciążeniu. W sytuacji nagłego kryzysu skutkującego utratą lub ograniczeniem możliwości wykorzystania systemów łączności w KWP i jednostkach podległych, w tym utratą zasilania dla tych systemów, powiadamianie odbywa się przy pomocy łączników, tj. osób wyznaczonych do przekazania sygnału alarmowego policjantowi lub pracownikowi³².

(akta kontroli tom I str. 73-74, tom II str. 39-67, 121-122)

3. W okresie objętym kontrolą Włil KWP odpowiedzialny był za obsługę i techniczne utrzymanie systemów łączności i informatyki, w tym środków łączności wykorzystywanych przez komórki organizacyjne z obszaru terytorialnego działania Komendanta Wojewódzkiego³³. W ww. Wydziale funkcjonowała wyodrębniona komórka pn. Zespół Radiokomunikacji, która wspierała użytkowników końcowych systemów radiokomunikacyjnych jednostek podległych garnizonu mazowieckiego.

(akta kontroli tom I str. 32, 45, 54-55)

W dniu 19 listopada 2024 r. dwaj pracownicy cywilni Komendy (specjalista i główny specjalista) zostali wyznaczeni na administratorów systemów łączności radiowej. Posiadali oni doświadczenie i kwalifikacje zawodowe potwierdzone szkoleniami i kursami m.in. z zakresu wiedzy o budowie radiotelefonów i akcesoriów, ich parametrów techniczno-funkcjonalnych, programowania (strojenia) obsługi technicznej, serwisowania oraz sposobu ustawiania optymalnych parametrów zapewniających prawidłową współpracę, a także umożliwiające prowadzenie szkoleń dla użytkowników końcowych elementów łączności radiowej.

(akta kontroli tom I str. 441, 443, tom II str. 112-120)

W jednostkach podległych Komendzie Wojewódzkiej nie wyznaczono administratorów systemów łączności. Jak wyjaśnił Komendant Wojewódzki – administratorzy KWP wraz z Zespołem Radiokomunikacji Wydziału Łączności i Informatyki zapewniaли wsparcie techniczne podległym jednostkom. Ogółem, w badanym okresie, sprawnością systemów radiokomunikacyjnych zajmowało się osiem osób. Minimalna liczba pracowników obsługi technicznej systemów radiokomunikacyjnych nie została określona. W miarę dostępności sprzętu radiokomunikacyjnego w Wydziale Łączności i Informatyki KWP zapewniano realizację potrzeb użytkowników systemów radiokomunikacyjnych oraz wsparcie dla realizowanych przez nich zadań, w tym programowania, naprawy i konserwacji sprzętu radiokomunikacyjnego.

(akta kontroli tom I str. 74, 443, tom II str. 112-120)

Komendant Wojewódzki wyjaśnił, że sprzęt łączności radiowej do codziennej służby przygotowywany był przez dyżurnego danej podległej jednostki Policji, przed wydaniem sprzętu do służby. Przygotowanie obejmowało ładowanie sprzętu oraz manualne sprawdzenie i ocenę wizualną. W przypadku konieczności zmiany obsady kanałowej lub usterki urządzenia trafiało ono do Wydziału Łączności i Informatyki, gdzie było poddawane konserwacji, zgodnie z zaleceniami/instrukcją producenta oraz przepisami BHP, posiadaną deklaracją zgodności CE. Naprawy gwarancyjne o wysokim stopniu komplikacji dokonywane były przez autoryzowane serwisy zewnętrzne.

(akta kontroli tom I str. 74)

W badanym okresie komórki Komendy i jednostki podległe zgłosiły 2770 awarii sprzętu łączności radiowej (909 w 2022 r., 920 – w 2023 i 941 do 31 października 2024 r.) oraz problemów z nimi związanych dotyczących, w szczególności sprawności baterii, oprogramowania radiotelefonów oraz kwestii instalacyjnych. W przypadkach, w których

³² Czynności w tym zakresie realizowane były zgodnie z Zarządzeniem Z-13 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 kwietnia 2023 r. w sprawie gotowości do działań i alarmowania w jednostkach organizacyjnych Policji oraz odpowiednich decyzji Komendanta Wojewódzkiego Policji zs. w Radomiu (Z-2/23 z dnia 6 czerwca 2023 r.).

³³ Zgodnie z § 35 ust. 10 Regulaminu Komendy Wojewódzkiej Policji zs. w Radomiu.

usunięcie awarii było możliwe, usuwano ją niezwłocznie, w terminie od jednego do trzech dni.

(akta kontroli tom I str. 161-163, tom II str. 121-122)

Poza sprzętem łączności radiowej, wykorzystywanym w Komendzie i jednostkach podległych, wykorzystywane były także urządzenia infrastruktury radiowej zlokalizowane na obszarze garnizonu mazowieckiego, w tym maszty radiowe. Powinny one być, zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 lit a ustawy – Prawo budowlane, co roku poddawane obowiązkowej kontroli okresowej, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego.

W 2022 r. Komenda przeprowadziła okresowe badania stanu technicznego tylko 2 masztów radiowych, a w przypadku pozostałych 106 masztów (98,1%) takich badań nie wykonano (szczegółowy opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

KWP zawarła 8 grudnia 2022 r. umowę ze specjalistyczną firmą na wykonanie przeglądów i kontroli masztów radiowych do dnia 28 grudnia 2022 r., jednakże firma ta nie wywiązała się z tej umowy i wykonała te prace dopiero w lutym i marcu 2023 r. W ww. miesiącach dokonano przeglądów technicznych wszystkich 109 masztów znajdujących się na terenie garnizonu mazowieckiego. W protokołach z badania dwóch masztów, znajdujących się na terenie KPP w Sokołowie Podlaskim i Wyszkowie, stwierdzono że wymagają one naprawy. Naprawa została wykonana przez pracowników WŁil. W przypadku pozostałych masztów wydano pozytywną ocenę techniczną i tym samym nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

Wg stanu na dzień 31 października 2024 r. pracownicy WliR KWP dokonali przeglądu 16 masztów radiowych. Przeglądy techniczne pozostałych 94 masztów radiowych, zgodnie z warunkami umowy zawartej przez KWP w dniu 31 października 2024 r. z firmą wykonującą takie usługi, powinny zostać zrealizowane w terminie do 16 grudnia 2024 r.

(akta kontroli tom I str. 344-366, 469-477)

W KWP, w badanym okresie, przyznawano na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 stycznia 2022 r. w sprawie wysokości świadczenia teleinformatycznego dla osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa³⁴ – przedmiotowe świadczenie³⁵. Świadczenie takie przyznano 40 osobom w 2022 r. (ośmiu policjantom i 32 pracownikom), 43 w 2023 r. (dziewięciu policjantom i 34 pracownikom) oraz 46 w 2024 r. (11 funkcjonariuszom i 35 pracownikom Policji)³⁶.

Funkcjonariuszom oraz pracownikom cywilnym w podległych komendach miejskich i powiatowych Policji świadczenia teleinformatycznego nie przyznano.

(akta kontroli tom I str. 67, 74-83, tom II str. 70-111)

4. Wykorzystywany powszechnie w Komendzie i jednostkach podległych konwencjonalny, analogowy system łączności radiowej nie był zabezpieczony przed dostępem osób nieuprawnionych. Natomiast prowadzona w kilku jednostkach korespondencja w systemie DMR TierII³⁷ była poddawana symetrycznemu szyfrowaniu

³⁴ Dz. U. poz. 131.

³⁵ W 2022 r. przyznanie ww. świadczeń dokonała komisja, w skład której wchodził funkcjonariusze i pracownicy Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji, wyznaczeni na podstawie decyzji nr 158 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania komisji do podziału środków przyznanych w ramach umowy o udzielenie wsparcia ze środków Funduszu Cyberbezpieczeństwa. W 2023 r. świadczenie teleinformatyczne przyznano na podstawie, zatwierdzonych przez Komendanta Wojewódzkiego, *zasad przyznawania świadczenia teleinformatycznego w 2023 r. dla funkcjonariuszy i pracowników Policji Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu* oraz w 2024 r. decyzji Nr 143/2024 Komendanta Wojewódzkiego z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie *zasad realizacji weryfikacji wiedzy i doświadczenia wymaganych przy podziale i przyznawaniu środków finansowych pochodzących z Funduszu Cyberbezpieczeństwa w garnizonie mazowieckim* zmienionej Decyzją nr 261/2024 z dnia 15 maja 2024 r. Komendanta Wojewódzkiego.

³⁶ Świadczenie teleinformatyczne wśród funkcjonariuszy otrzymały osoby zajmujące stanowiska, m.in.: naczelnika i zastępcy naczelnika wydziału, eksperta i specjalisty. Natomiast wśród stanowisk cywilnych m.in.: zastępcy naczelnika wydziału, kierownika sekcji, specjalisty, starszego specjalisty i głównego specjalisty, a ponadto głównego programisty oraz inspektora i starszego inspektora.

³⁷ Wykorzystywana w czterech KPP, tj. w: Przysusze, Sochaczewie, Zwoleniu i Żyrardowie oraz Wydziale Techniki Operacyjnej KWP.

strumieniowemu ARC4 (Rivest Cipher 4) o długości 40 bitów³⁸. Zabezpieczenia w powyższym zakresie posiadały też cyfrowe urządzenia MTN, w których przy komunikacji wykorzystywane było szyfrowane połączenie telefoniczne oparte na dedykowanych kartach SIM³⁹.

Analogowe radioprzebienniki nie były zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych poprzez interfejs radiowy. Natomiast radioprzebienniki DMR Tier II zabezpieczone były przed takim dostępem poprzez interfejs radiowy, tj. system ograniczonego dostępu RAS⁴⁰, który był programowany przez pracownika Włil podczas pierwszego uruchomienia urządzenia.

Komendant wyjaśnił, że wszystkie 54 radioprzebienniki, w tym 43 cyfrowe DMR Tier II i 10 analogowych, pracujące w paśmie VHF znajdują się w pomieszczeniach strzeżonych w poszczególnych KMP i KPP.

W okresie objętym kontrolą nie odnotowano w KWP ani w jednostkach podległych incydentów związanych z ingerencją osób nieuprawnionych w system łączności funkcjonujący na obszarze garnizonu mazowieckiego. Nie odnotowano także incydentów dotyczących przejścia informacji z ww. systemu przez osoby nieuprawnione.

(akta kontroli tom I str. 95-97, tom II str. 12)

W KWP ośmiu pracowników zajmowało się systemami łączności radiowej, w tym trzy osoby z Włil w KWP oraz pięć osób w Sekcjach Włil w: Ostrołęce, Siedlcach i Płocku. W latach objętych kontrolą pracownicy zajmujący się obsługą techniczną łączności radiowej na terenie garnizonu mazowieckiego realizowali zadania związane z: programowaniem obsady kanałowej oraz funkcjonalności, instalacją radiotelefonów w pojazdach policyjnych oraz w budynkach KWP i jednostek podległych, naprawą instalacji (tj. obwodów zasilających, obwodów sterowania – analogowego i cyfrowego DMR, układów antenowych), pogwarancyjną naprawą radiotelefonów.

(akta kontroli tom I str. 97)

Funkcjonariusze KWP zs. w Radomiu i jednostek podległych wykorzystujący w służbie system łączności SWD posiadali stosowne uprawnienia i dostępy (Restricted Access to System) nadane na podstawie Zarządzenia nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie Systemu Wspomagania Policji⁴¹.

(akta kontroli tom II str. 12)

5. Przygotowanie funkcjonariuszy do korzystania ze środków łączności radiowej odbywało się w ramach szkolenia podstawowego, po którym uzyskiwali oni uprawnienia do użytkowania sprzętu pozostającego na wyposażeniu Policji. W programie szkolenia w module pn. „*Posługiwanie się środkami łączności radiowej*”, przekazywana była wiedza o podstawowych pojęciach pracy w sieciach radiowych, zasadach pracy w sieci radiowej, obsłudze radiotelefonów wykorzystywanych w policji, nawiązywaniu łączności i prowadzeniu korespondencji przy użyciu kryptonimów i stosowaniu zasad bezpiecznego użytkowania sprzętu łączności radiowej.

Wg stanu na 30 września 2024 – 5276 funkcjonariuszy zostało przeszkolonych z obsługi systemów łączności radiowej, a 3794 funkcjonariuszy korzystało z sieci łączności radiowej w codziennej służbie.

Komendant wyjaśnił, że zgodnie z § 15 ust. 2 Zarządzenia 22 KGP urządzenia radiowe są przekazywane do użytkowania wyłącznie osobom przeszkolonym w zakresie obsługi tych urządzeń oraz sposobu stosowania środków łączności radiowej i prowadzenia korespondencji radiowej.

Ponadto Komendant wyjaśnił, że z uwagi na długoletnie funkcjonowanie tych samych systemów łączności radiowej na terenie garnizonu mazowieckiego (system analogowy

³⁸ Zabezpieczenie ARC4 było skuteczne wobec użytkowników standardowych urządzeń nasłuchowych tj. skanerów lub odpowiednio zaprogramowanych radiotelefonów cyfrowych (prowadzenie nieautoryzowanego nasłuchu wymagałoby złamania klucza maskującego).

³⁹ Karty SIM zainstalowane w urządzeniach MTN umożliwiają dwukierunkową komunikację z użyciem technologii GPRS, EDGE i HSDPA pomiędzy terminalami MTN a siecią PSTD za pośrednictwem przydzielonego ADN-u.

⁴⁰ Restricted Access to System.

⁴¹ Dz. Urz. KGP poz. 23, ze zm.

użytkowany jest od momentu powstania Policji, a system cyfrowo-analogowy DMR Tier II od 2010 r.) oraz brak znaczących zmian w systemach wymagających szkoleń, nie było zgłaszane zapotrzebowanie na dodatkowe szkolenia. Szkolenia nie były ujęte w planie szkoleń centralnych ani w podmiotach zewnętrznych.

(akta kontroli tom I str. 98)

6. Komendant Główny Policji zatwierdził w marcu 2020 r., a następnie w kwietniu 2024 r. dokumenty pn. *Wymagania dotyczące standardów technicznych, użytkowych oraz bezpieczeństwa, stosowanych w Policji, w zakresie informatyki i łączności przygotowane przez Biuro Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji*. Wykorzystywane w bieżącej pracy przez funkcjonariuszy KWP i w jej jednostkach podległych systemy łączności: analogowy, konwencjonalny (pracujący w paśmie VHF) wdrożony od momentu powstania Policji oraz DMR wdrożony w latach 2021-2024 w czterech komendach powiatowych, a w 2010 r. w Wydziale Techniki Operacyjnej KWP były zgodne – jak wyjaśnił Komendant Wojewódzki – z ww. wymaganiami dotyczącymi *standardów technicznych, użytkowych oraz bezpieczeństwa Komendy Głównej Policji*. Ponadto dodał, że celem zapewnienia podległym jednostkom technologicznego wsparcia realizowana była bieżąca współpraca pomiędzy tymi jednostkami Policji, a Wydziałem Łączności i Informatyki KWP w zakresie wsparcia sprzętowego, użytkowego i serwisowego.

W Komendzie wykorzystywano w korespondencji radiowej informacje o używanych kryptonimach i kanałach częstotliwości, które były aktualne i zgodne z przypisanymi Komendzie danymi radiowymi Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji.

(akta kontroli tom I str. 67, 74-83, tom II str. 121-122)

Wielkość wyposażenia w środki łączności funkcjonariuszy KWP i jednostek podległych była ustalana na dany rok w normach należności zawartych w tabelach wyposażenia – zestawieniach należnego sprzętu teleinformatycznego i telekomunikacyjnego, których projekty opracowywano na podstawie zarządzenia nr 27 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz funkcjonariuszy i pracowników Policji w sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania⁴² w Wydziale Łączności i Informatyki KWP w IV kwartale roku poprzedzającego ich obowiązywanie⁴³. Sporządzone normy należności podlegały zatwierdzeniu przez Komendanta Wojewódzkiego, który wyjaśnił m.in., że były one sporządzone z uwzględnieniem liczby stanowisk policyjnych i pracowniczych oraz opinii w tej sprawie podległych jednostek i komórek organizacyjnych Policji.

(akta kontroli tom I str. 100, 158-160, 197-209)

Wg stanu na 31 października 2024 r. Komenda Wojewódzka wraz jednostkami podległymi Policji wyposażona była w następujące środki łączności radiowej:

- 3863 radiotelefony, z tego: 2249 radiotelefonów noszonych (1767 analogowych i 482 cyfrowe), 1261 radiotelefonów przewoźnych (880 analogowych i 381 cyfrowych), 295 radiotelefonów biurkowych (257 analogowych i 38 cyfrowych) oraz 58 radiotelefonów motocyklowych (36 analogowych i 22 cyfrowe), co ogółem stanowiło 64,8% normy należności;
- 54 stacje przemiennikowe (radioprzemiennikowe), z tego 11 analogowych i 43 cyfrowe (DMR), co stanowiło 234,8% normy wyposażenia;
- 454 cyfrowych terminali mobilnych, z tego 416 terminali noszonych (MTN) i 38 terminali przewoźnych (MTP), co stanowiło 31,7% normy wyposażenia;
- trzy telefony satelitarne, co stanowiło 75% normy wyposażenia,

powyższe szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

⁴² Dz. Urz. KGP poz. 66 ze zm.

⁴³ Normy należności na 2024 r. zatwierdzono przez Komendanta Wojewódzkiego w dniu 27 grudnia 2023 r.

Ponadto Komenda wraz jednostkami podległymi posiadała 2126 urządzeń komórkowych wykorzystujących karty SIM, stanowiących 106% limitu wyposażenia (2006 sztuk)⁴⁴. Naczelnik Wydziału Łączności i Informatyki KWP wyjaśnił, że w związku z tym, że jednostki nie zgłaszają potrzeb doposażenia istnieje konieczność zweryfikowania przyjętych norm w celu efektywniejszego zarządzania pulą kart SIM. Wskazane jest, by przy opracowywaniu norm należności na rok 2025 wziąć pod uwagę ustalenia kontroli i by normy wyposażenia były dostosowane do poziomów adekwatnych do rzeczywistych potrzeb i zadań wykonywanych przez KWP i jednostki podległe.

(akta kontroli tom I str. 157-160, 207-209, tom II str. 8-12)

7. W latach 2022-2024 (do 30 września) KWP na funkcjonowanie systemów łączności radiowych wydatkowała 1.034,5 tys. zł, z tego w: 2022 r. – 46,6 tys. zł, 2023 r. – 905,6 tys. zł (w tym 629,5 tys. zł w ramach Programu Modernizacji Policji⁴⁵) i 2024 r. (do 30 września) – 82,3 tys. zł. Wydatki te poniesiono na funkcjonowanie systemu cyfrowo-analogowego DMR Tier II, tj. zakupiono: 220 radiotelefonów przewoźnych, noszonych i biurkowych oraz 7 radioprzemienników, serwer do łączności radiowej oraz akcesoria do ww. radiotelefonów i radioprzemienników.

Ponadto w ww. okresie KWP otrzymała z KGP sprzęt radiowy o łącznej wartości 294,5 tys. zł⁴⁶, w tym 40 radiotelefonów TETRA o wartości 120,5 tys. zł i jedną stację bazową MTS1 o wartości 174,0 tys. zł. Sprzęt ten został przekazany do SPKP. Ww. stację bazową przekazano w dniu 18 czerwca 2024 r. do KGP w związku z potrzebą zabezpieczenia granicy państwa⁴⁷.

(akta kontroli tom I str. 445-446, 482-490, tom II str. 12 i 28-29)

Ponadto w latach 2023-2024 KWP zrealizowała cztery zadania inwestycyjne, w ramach których wybudowano m.in. maszty do łączności radiowej, tj. w: KPP w Pułtusk i Wyszku oraz Posterunkach Policji w Goździe i Sońsku. Na budowę masztów wraz z okablowaniem i osprzętem wydatkowano 399,3 tys. zł, z tego odpowiednio w ww. jednostkach: 156,2 tys. zł, 131,7 tys. zł, 64,7 tys. zł i 46,7 tys. zł. Trzy pierwsze zadania zostały zrealizowane w ramach PMP, zaś budowa masztu w Wyszku została sfinansowana z Centralnego Funduszu Wsparcia Policji.

Komendant wyjaśnił, że wykorzystywane przez KWP środki publiczne nie zapewniały w pełni finansowania zadań w zakresie utrzymania i rozwoju systemów łączności radiowej. Wyjaśnił też, że nie współpracowano z innymi jednostkami przy prowadzeniu postępowań wspólnych i nie wykorzystywano środków celowych z programów UE.

(akta kontroli tom I str. 86-89, tom II str. 30-34)

Naczelnik Włil wyjaśnił, że zakupy sprzętu dokonane w latach 2022-2024 dla potrzeb łączności w KWP i jednostkach podległych, nie były wystarczające dla skutecznego i efektywnego funkcjonowania systemów łączności. Sieci analogowe nie spełniały bieżących wymagań, stawianych systemom łączności radiowej dla służb porządku publicznego i ratownictwa w zakresie: możliwości współdziałania, bezpieczeństwa, interoperacyjności, zarządzalności i zasięgu. Większość radiotelefonów pracujących w tych sieciach była wyeksploatowana lub przestarzała technologicznie. W związku z tym, że standard TETRA został opracowany specjalnie dla służb porządku publicznego i ratownictwa, i wdrożony w wielu europejskich systemach ogólnokrajowych oraz pozytywnych doświadczeń polskiej Policji, jest jedynym aktualnie rozważanym rozwiązaniem. Koszt budowy systemu TETRA na terenie garnizonu mazowieckiego, który obejmuje obszar 29 000 km² szacuje się na około 85 mln zł. W tym: projektowanie,

⁴⁴ Określonych w załączniku Nr 1 do Decyzji nr 251/2022 Komendanta Wojewódzkiego Policji zs. w Radomiu z dnia 23 września 2022 r., zmieniającej Decyzję nr 74/16 Komendanta Wojewódzkiego z dnia 22 lutego 2016 r. w sprawie przyznawania i użytkowania w Policji służbowych telefonów komórkowych i służbowych urządzeń komórkowych wykorzystywanych w publicznych sieciach telefonii komórkowej

⁴⁵ Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o ustanowieniu „Programu Modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2024 r. poz. 86). Dalej: PMP.

⁴⁶ W tym 270,3 tys. zł pochodziło z PMP.

⁴⁷ Pismo KWP do KGP L-3771/3669/2024 z 18 czerwca 2024 r.

zakup sprzętu infrastruktury (stacje bazowe, systemy antenowe, urządzenia sieciowe), zakup sprzętu abonenckiego dla użytkowników (konsole dyżurnego, terminale przewoźne i przenośne, radiotelefony biurkowe) oraz dla administratorów KWP.

(akta kontroli tom II str. 6)

W okresie objętym kontrolą Komendant występował do KGP z wnioskami o przyznanie środków finansowych na rozwój łączności radiowej w garnizonie mazowieckim. W ich wyniku pozyskał środki finansowe na:

- realizację czterech ww. zadań inwestycyjnych, w ramach których wybudowano m.in. maszty do łączności radiowej;
- zakup 173 radiotelefonów DMR i 4 radioprzemienniki, na łączną kwotę 629,5 tys. zł⁴⁸.

Komendant występował także z wnioskami o:

- przyznanie środków w kwocie 1.180,5 tys. zł na zakup m.in. 182 radiotelefonów DMR Tier II i 4 radioprzemienniki⁴⁹. Komendant wyjaśnił, że KWP nie otrzymała odpowiedzi na to pismo, ponieważ KGP przewiduje rozwój systemu cyfrowego TETRA, natomiast system DMR nie będzie rozwijany;
- doposażenie Oddziałów Prewencji Policji w Radomiu i Płocku w 535 radiotelefonów przenośnych TETRA i 123 radiotelefony przewoźne TETRA⁵⁰, które miały być zakupione przez KGP, ale KWP nie otrzymała odpowiedzi na ww. zapotrzebowanie.

(akta kontroli tom II str. 5-6 i 14-34)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2022 r. nie przeprowadzono kontroli okresowej polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego 106 masztów radiowych (98,1%) w KWP i podległych jej jednostkach, co stanowiło naruszenie obowiązku określonego w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy – Prawo budowlane.

Komendant wyjaśnił, że przeglądy masztów z uwagi na ograniczenie środków przyznanych w planie finansowym przez dysponenta wyższego stopnia na wszelkie działania, w tym remonty i przeglądy miały zostać zrealizowane siłami własnymi przez pracowników WliR KWP, ale z uwagi na dużą ich absencję, związaną z epidemią COVID-19 i odejście trzech inspektorów nadzoru z KWP, przeglądów w 2022 r. nie wykonano. W związku z powyższym, po otrzymaniu środków finansowych, w dniu 8 grudnia 2022 r. podpisano z firmą zewnętrzną umowę na wykonanie ww. prac, ale firma ta nie wykonała przeglądów do końca 2022 r. Prace te zostały zrealizowane w lutym i marcu 2023 r.

NIK odstąpiła od formułowania w tym zakresie wniosku pokontrolnego z uwagi na przeprowadzenie kontroli okresowej stanu technicznego masztów radiowych w roku 2023 i zaplanowaną realizację takiej kontroli do 16 grudnia 2024 r.

(akta kontroli tom I str. 323, 344-353 i 469-477)

2. Wg stanu na 31 października 2024 r. w Komendzie Wojewódzkiej oraz w jednostkach podległych Policji istniały rozbieżności pomiędzy stanami ewidencyjnymi a stanami wykazanymi w tabelach wyposażenia/norm należności. Poziom wyposażona w środki łączności radiowej kształtował się następująco:

- 3863 radiotelefony⁵¹, co stanowiło 64,8% normy wyposażenia (5963 sztuk wg norm należności określonych w tabelach wyposażenia – zestawieniach należnego sprzętu teleinformatycznego i telekomunikacyjnego⁵²);
- 54 stacje przemiennikowe (radioprzemiennikowe), co stanowiło 234,8% normy wyposażenia (29 sztuk wg norm należności);

⁴⁸ Pismo KGP Lg-1007/23/MS z dnia 9 października 2023 r.

⁴⁹ Pismo KWP do KGP L-2406/2251/2024 z 11 kwietnia 2024 r.

⁵⁰ Pismo KWP do KGP L-4377/4345/2024 z 17 lipca 2024 r.

⁵¹ Radiotelefonów cyfrowych w standardzie DMR było 881 oraz 42 radiotelefony w standardzie TETRA.

⁵² Ustalonych przez Komendanta Wojewódzkiego dla jednostek i komórek organizacyjnych Policji garnizonu mazowieckiego.

- 454 cyfrowe terminale mobilne, co stanowiło 31,7% normy wyposażenia (1432 sztuki);
 - trzy telefony satelitarne, co stanowiło 75% normy wyposażenia (cztery sztuki).
- (akta kontroli tom I str. 157-160, 207-209)

Naczelnik Wydział Łączności i Informatyki KWP wyjaśnił, że:

- radiotelefony nie są przypisane do funkcjonariuszy. Praca w dyżurach umożliwia korzystanie z nich naprzemiennie. KWP nie miała zgłoszeń o niedoborach w związku z czym jednostki podległe nie były doposażane. W przypadku planowanych działań związanych z zabezpieczeniami m.in. imprez masowych dodatkowo potrzebny sprzęt łączności radiowej wypożyczany był z Wydziału Łączności i Informatyki KWP. Nie planowano uzupełnienia sprzętu analogowego względu na jego przestarzałość oraz rozwijanie przez KGP systemu cyfrowego TETRA. Planowano w przyszłości, bez ustalonego konkretnego terminu, wdrożenie systemu cyfrowego oraz doposażenie podległych jednostek w brakujący sprzęt radiotelefoniczny. Zależy jest to od przyznanych środków finansowych przeznaczonych na ten cel z KGP;
- nadwyżki radioprzemienników wynikają z konieczności zapewnienia pokrycia zasięgiem radiowym obszaru pracy sieci radiowej na danym terenie (radioprzemienniki pracują połączone sieciowo w celu objęcia zasięgiem łączności radiowej większego obszaru). Są przeznaczone do planowanej w 2025 r. modernizacji sieci radiowej w KPP Przysucha (montaż trzech sztuk). Cztery sztuki stanowią rezerwę techniczną sprzętu analogowego (Wydziału Łączności i Informatyki KWP, Sekcje Płock, Ostrołęka, Siedlce), jedna sztuka oczekuje na wybrakowanie, dwie sztuki stanowią rezerwę techniczną sprzętu cyfrowo-analogowego;
- dotychczas KWP nie dokonywała zakupów terminali MTP/MTN, ponieważ KGP sama ich dokonywała, przekazując je następnie do poszczególnych komend wojewódzkich. Sukcesywnie, w miarę posiadanych terminali, rozdysponowano je do jednostek podległych. W pierwszej kolejności doposażane były jednostki, które zgłaszały niewystarczającą liczbę urządzeń. Istnieją jednostki, gdzie niedobór występuje (lecz nie posiadamy w tej chwili urządzeń na doposażenie) lub jednostki, które nie zgłaszały posiadania zbyt małej ilości urządzeń; Aktualnie KGP prowadzi postępowanie przetargowe w zakresie dostawy urządzeń MTN, na zakup 13633 szt. dla wszystkich jednostek Policji w kraju;
- w ramach wymiany telefonów satelitarnych KWP otrzymała z KGP trzy sztuki. 21 kwietnia 2023 r. wystosowano pismo L-2912/2767/2023 r. do KGP z informacją o stanie posiadanych telefonów satelitarnych wraz z zapotrzebowaniem na dodatkowe dwie sztuki (w związku z uruchomieniem OPP Ostrołęka i OPP Siedlce). Do dzisiaj Komenda nie została doposażona w powyższe telefony.

(akta kontroli tom II str. 8-12)

OCENA CZĄSTKOWA

W Komendzie Wojewódzkiej i w jej jednostkach podległych zapewniono bieżącą komunikację pomiędzy jednostkami Policji. Stosowano niejednolity sposób łączności z dominującą siecią analogową oraz, w mniejszym zakresie, systemem cyfrowym (DMR i TETRA). Dodatkowo możliwość kontaktu zapewniono równolegle za pośrednictwem analogowej sieci KSWA.

Wykorzystywano środki łączności, w tym radiotelefony analogowe i cyfrowe, cyfrowe terminale mobilne oraz służbowe telefony komórkowe. Równocześnie, w miarę potrzeb, wspierano łączność prywatnymi telefonami komórkowymi. System łączności analogowej, jako dominujący, nie zapewniał poufności korespondencji i bezpieczeństwa danych. Wykorzystywane narzędzia pozwalały na komunikację na poziomie umożliwiającym realizację zadań, pomimo istotnych ograniczeń wynikających ze stosowania wielu narzędzi komunikacji. Stwierdzono przy tym, że większość radiotelefonów pracujących w sieciach radiowych to sprzęt wyeksploatowany lub przestarzały technologicznie. Zapewniono jednostkom podległym wsparcie techniczne dla użytkowanych środków łączności ze strony właściwych komórek KWP.

Pomimo przygotowania funkcjonariuszy do użytkowania systemów łączności jedynie w ramach policyjnego szkolenia podstawowego oraz niewyznaczenia administratorów łączności na poziomie jednostek podległych, nie odnotowano incydentów związanych z ingerencją osób nieuprawnionych w system łączności.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: braku działań do uzupełnienia wymaganych norm należności w stosowanych środkach łączności radiowej, w szczególności nowoczesnych, cyfrowych środków łączności i komunikacji oraz braku przeprowadzenia w 2022 r. kontroli okresowej polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego 106 masztów radiowych (98,1% posiadanych masztów), mimo obowiązku wynikającego z ustawy – Prawo budowlane.

OBSZAR 2. Komunikacja z innymi służbami – interoperacyjność systemów łączności radiowej

Opis stanu faktycznego

1. System łączności radiowej KWP i jednostek podległych nie był wykorzystywany do prowadzenia wspólnych działań z innymi służbami w sytuacji kryzysowej, ponieważ nie był on kompatybilny z systemami łączności radiowej innych służb, np. Państwowej Straży Pożarnej.

W latach objętych kontrolą w KWP nie wprowadzono regulacji dotyczących współdziałania funkcjonariuszy różnych służb działających w systemie zarządzania kryzysowego, podległych MSWiA. Takie regulacje realizowane były na szczeblu krajowym, w postaci m. in. *Porozumienia w sprawie współdziałania Państwowej Straży Pożarnej i Policji*, zawartego w dniu 30 grudnia 2019 r. pomiędzy Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej, a Komendantem Głównym Policji. W Porozumieniu tym określono m.in. zasady współdziałania w zakresie teleinformatycznym w oparciu o: Radiową Sieć Współdziałania Służb Ministerstwa Spraw Wewnętrznych podczas działań służb ratowniczych na kanale B112, Krajową Sieć Współdziałania ze statkami powietrznymi⁵³ oraz Ogólnopolską Sieć Teleinformatyczną⁵⁴.

Zgodnie z § 9 Zarządzenia Nr 22 KGP podczas wykonywania czynności służbowych na miejscach zdarzeń policjanci mogą prowadzić komunikację w sieci radiowej służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, jako sieci współdziałania uruchamianej doraźnie na analogowym kanale B112, mającej zapewnić interoperacyjność tych służb. Ma to zapewnić łączność w działaniach ratowniczych, sytuacjach zagrożenia porządku publicznego i bezpieczeństwa oraz innych nadzwyczajnych zdarzeniach.

W kontroli ustalono, że istnieje formalna możliwość nawiązania wyżej opisanego sposobu łączności, co potwierdziły również oględziny na stanowisku kierowania. Sposób ten nie jest wykorzystywany.

(akta kontroli tom I str. 212, 444 i 463-468)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły sytuacje wymagające prowadzenia działań z innymi służbami przy użyciu zintegrowanych systemów łączności. Jak wyjaśnił Komendant Wojewódzki, KWP nie posiada zintegrowanych systemów łączności z innymi służbami. Systemy łączności radiowej dla poszczególnych służb, w tym Państwowej Straży Pożarnej i Policji, działają na różnych częstotliwościach.

W ramach zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej do współdziałania z innymi służbami może być wykorzystywany analogowy kanał radiowy B112, za pomocą którego jest możliwa taka współpraca, m.in. z PSP. Jednakże kanał ten nie umożliwia wymiany informacji pomiędzy wieloma abonentami, ponieważ ma on zasięg do ok. 50 m i wykorzystywany może być tylko na miejscu zdarzenia.

Ponadto Komendant wyjaśnił, że sytuacje wymagające prowadzenia działań z innymi służbami to m. in. poszukiwania osób zaginionych, które często prowadzone są przy

⁵³ Dalej także KSWL.

⁵⁴ Dalej także OST112.

współdziale PSP oraz OSP, zabezpieczenie dużych imprez masowych, jak np. AIR SHOW w Radomiu, czy też wynikające z działania sił natury, np. powódzie. Z uwagi na brak zintegrowanych systemów łączności, na potrzeby tych działań, organizowane jest wspólne Centrum Dowodzenia ze wszystkimi służbami (m.in. wojskiem, strażą pożarną, policją), w celu bezpośredniej wymiany informacji pomiędzy przedstawicielami różnych służb, którzy następnie przekazują informacje swoimi kanałami łączności radiowej podległym służbom.

(akta kontroli tom I str. 214)

Na Stanowisku Kierowania KWP nie ma możliwości nawiązania połączenia radiowego na kanale B112⁵⁵, ponieważ na tym kanale częstotliwość jest programowana tylko na radiotelefonach mobilnych, tj. noszonych i przewoźnych. Natomiast nasłuch prowadzony jest na kanale policyjnej Krajowej Sieci Współdziałania i Alarmowania.

(akta kontroli tom I str. 252, tom II str. 40)

2. System łączności radiowej KWP i jednostek podległych nie był wykorzystywany do prowadzenia wspólnych działań z innymi służbami⁵⁶ działającymi zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 26 kwietnia 2020 r. o zarządzaniu kryzysowym⁵⁷, w tym z siłami zbrojnymi RP, ponieważ jak wyjaśnił Komendant, nie jest zintegrowany z systemami łączności innych służb ze względu na różne częstotliwości zaprogramowane w radiotelefonach poszczególnych służb.

(akta kontroli tom I str. 214-215)

Wg stanu na dzień 31 października 2024 r. w KWP obowiązywały trzy porozumienia określające reguły/zasady korzystania ze środków łączności, zawarte z:

- Dowódcą Wojsk Obrony Terytorialnej z dnia 17 listopada 2023 r. w sprawie współpracy Wojsk Obrony Terytorialnej i Policji;
- Nadwiślańskim Oddziałem Straży Granicznej w Warszawie, Izłą Administracji Skarbowej w Warszawie i Polskimi Liniami Lotniczymi S.A. z siedzibą w Warszawie z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie współpracy w zakresie konwojowania przez Policję drogą lotniczą osób pozbawionych wolności na terenie lotniska Warszawa-Radom;
- Dowódcą 5 Mazowieckiej Brygady Obrony Terytorialnej z dnia 9 maja 2024 r. w sprawie współpracy 5 Mazowieckiej Brygady Obrony Terytorialnej i KWP.

(akta kontroli tom I str. 212-213 i 226-248)

W Komendzie opracowany został „Plan organizacji, rozwinięcia i utrzymania łączności na okres zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”⁵⁸, stanowiący załącznik do „Planu działania Kierownika jednostki zmilitaryzowanej KWP z siedzibą w Radomiu w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”⁵⁹. Ponadto na podstawie zarządzenia nr 715 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych pododdziałów i oddziałów prewencji Policji⁶⁰ opracowany został „Plan organizacji łączności NOP KWP z siedzibą w Radomiu”⁶¹.

Komendant wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki poważnego zagrożenia wewnętrznego (stan wyjątkowy) i zewnętrznego (stan wojny, stan wojenny), które wymagałyby wykorzystania zintegrowanych systemów łączności, ponieważ system łączności radiowej KWP i jednostek podległych nie jest zintegrowany z systemami łączności innych służb.

(akta kontroli tom I str. 215)

3. W latach 2022-2024 (do 31 października) KWP przeprowadziła jedno ćwiczenie łączące działania Państwowej Straży Pożarnej i Policji, oraz jedno na terenie

⁵⁵ Oględziny przeprowadzono 22 listopada 2024 r.

⁵⁶ W sytuacji kryzysowej, np. zagrożenia bezpieczeństwa.

⁵⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.

⁵⁸ L.dz. L-pf-20/23 - dokument niejawnny o klauzuli POUFNE.

⁵⁹ L.dz. G-Pf-805/23 - dokument niejawnny o klauzuli POUFNE.

⁶⁰ Dz. Urz. KGP z 2018 r. poz. 96.

⁶¹ L.dz. L-pf-7/23 - dokument niejawnny o klauzuli POUFNE.

wielkopowierzchniowego obiektu użyteczności publicznej, w trakcie którego symulowano wystąpienie sytuacji kryzysowej o charakterze terrorystycznym, we współpracy z innymi jednostkami Policji oraz podmiotami pozapolicyjnymi. Ćwiczenia te nie miały jednak na celu weryfikacji/sprawdzenia czy wykorzystywane systemy łączności radiowej umożliwiają współdziałanie służb podległych lub nadzorowanych przez MSWiA.

W dniu 30 listopada 2023 r. odbyło się ćwiczenie zgrywające działania Komendy Miejskiej PSP w Radomiu i KWP w sytuacji wystąpienia pożaru w budynku Komendy pod kryptonimem „Pożar 2023”. W raporcie końcowym⁶² z przebiegu ww. ćwiczenia stwierdzono m.in., że pozwoliło ono sprawdzić realizację procedur postępowania w przypadku wystąpienia pożaru w budynku administracyjnym KWP.

W dniu 15 kwietnia 2024 r. przeprowadzono ćwiczenie zgrywające pod kryptonimem „Teatr 24”, w którym uczestniczyli funkcjonariusze KWP, Komendy Miejskiej Policji w Radomiu, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Radomiu, Sił Zbrojnych RP (JW Nr 2305), Jednostki Wojskowej GROM oraz 6 Mazowieckiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej. W ćwiczeniu tym uczestniczyli także policjanci spoza garnizonu mazowieckiego, tj. z Samodzielnych Pododdziałów Kontrterrorystycznych Policji w Kielcach, Lublinie i Łodzi. W raporcie końcowym⁶³ z przebiegu ww. ćwiczenia stwierdzono m.in., że udział podmiotów pozapolicyjnych był okazją do wymiany doświadczeń i przyczynił się do podniesienia umiejętności pozostałych uczestników ćwiczenia.

(akta kontroli tom I str. 215-216 i 220-225)

Naczelnik WŁiL wyjaśnił, że w latach 2022-2024 (do 31.10) KWP i jednostki podległe przeprowadziły z podmiotami podległymi Ministrowi SWiA (Państwowa Straż Pożarna, inne jednostki Policji) oraz innymi podmiotami niepodlegającymi ww. Ministrowi (Służba Więzienna) działania ćwiczebne i szkoleniowe, ale nie obejmowały one prowadzenia komunikacji za pomocą łączności radiowej. Zarówno podczas działań ćwiczebnych jak i realnych występuje konieczność wykorzystywania służbowych środków łączności w celu wymiany informacji. W przypadku środków łączności radiowej często występuje brak kompatybilności spowodowany np. odległością wykorzystywanych pasm częstotliwości, skutkujący niską skutecznością niedopasowanych anten. W szczególnych przypadkach stosuje się wypożyczenie radiotelefonów, telefony komórkowe, a w ostateczności – łączników, jeśli wszystkie inne systemy łączności nie będą mogły być wykorzystane.

(akta kontroli tom I str. 491-492)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Komendant Wojewódzki stworzył warunki współpracy z innymi służbami zarówno podległymi jak i niepodlegającymi Ministrowi SWiA, zawierając stosowne porozumienia i uzgodnienia na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej lub zagrożenia bezpieczeństwa. W ramach tej współpracy prowadził wspólne ćwiczenia i działania zgrywające pomiędzy służbami biorącymi w nich udział, zapewniając niezbędną komunikację. Komunikacja w trakcie wspólnych działań mogła odbywać się głównie za pomocą analogowej nieszyfrowanej łączności radiowej o ograniczonym zasięgu, co w sytuacjach wymagających szybkich i skoordynowanych działań może okazać się niewystarczające.

Brak kompatybilności systemów łączności pomiędzy różnymi służbami ograniczał bezpieczną i skuteczną współpracę, a użytkowany model łączności przystosowany był raczej do działań statycznych niż dynamicznych.

⁶² Z dnia 15 grudnia 2023 r.

⁶³ Z dnia 14 maja 2024 r.

IV. Wnioski

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu dostosowania norm wyposażenia mobilnych terminali MTN, telefonów satelitarnych i urządzeń komórkowych do stanów wynikających z norm wyposażenia, a w przypadkach tego wymagających, o podjęcie starań w zakresie aktualizacji norm wyposażenia do poziomów adekwatnych do rzeczywistych potrzeb i zadań Komendy i jednostek podległych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie wyko-
nania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 11 grudnia 2024 r.

Kontrolerzy:

Jan Sulima
gł. specjalista kp.

/-/

Tomasz Świstak
gł. specjalista kp.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

p.o. Dyrektor
z up.
p.o. Wicedyrektor
Wiesława Bronisz

/-/